LOKALNA SAMOUPRAVA

ISSN 2217-6985

BESPLATAN PRIMERAK Broj 68 Decembar 2015. godine www.skgo.org

IZDANJE STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA
SAVEZA GRADOVA I OPŠTINA SRBIJE

IVANJICA ★ NIŠ ★ NEGOTIN ★ KRUŠEVAC ★ NOVI SAD ★ NOVI BEČEJ ★ ĆUPRIJA
PARAĆIN ★ PIROT ★ NOVA VAROŠ ★ RAČA ★ KRUPANJ ★ BOGATIĆ ★ LESKOVAC
ČOKA ★ ŽAGUBICA ★ BELA PALANKA ★ TRSTENIK ★ LUČANI ★ BAČKA TOPOLA
KNIĆ ★ GORNJI MILANOVAC ★ KOVIN ★ TRGOVIŠTE ★ NOVI PAZAR ★ VALJEVO
ZRENJANIN ★ ŠABAC ★ STARA PAZOVA ★ ČAČAK ★ VLADIMIRCI ★ BAJINA BAŠTA
SJENICA ★ UŽICE ★ ČAJETINA ★ SURDULICA ★ VLADIČIN HAN ★ BABUŠNICA
DIMITROVGRAD ★ SREMSKA MITROVICA ★ KOVAČICA ★ ALIBUNAR ★ KRAGUJEVAC
TOPOLA ★ BATOČINA ★ REKOVAC ★ BEOČIN ★ ŠID ★ SREMSKI KARLOVCI ★ KLADOVO
PANČEVO ★ INĐIJA ★ POŽAREVAC ★ PETROVAC NA MLAVI ★ VELIKA PLANA
VELIKO GRADIŠTE ★ KUČEVO ★ GOLUBAC ★ VOŽDOVAC ★ RAKOVICA ★ ARILJE
APATIN ★ ALEKSINAC ★ BAČKA PALANKA ★ RAŽANJ ★ BAČKI PETROVAC
LAZAREVAC ★ BAČ ★ LAJKOVAC ★ LEBANE ★ BOJNIK ★ LJIG ★ MEROŠINA ★ BLACE
SVRLJIG ★ NIŠKA BANJA ★ CRVENI KRST ★ MALO CRNIĆE ★ PRIBOJ ★ PRIJEPOLJE
ZAJEČAR ★ SMEDEREVSKA PALANKA ★ MAJDANPEK ★ ARANĐELOVAC ★ ŽABARI

EUexchange4

USPEŠNA PRIČA KOJA TRAJE

EU exchange 4

Program je projektne aktivnosti usmerio na jačanje jedinica lokalne samouprave u oblastima opštinskog planiranja, finansija i pružanja usluga. Specifični ciljevi su podeljeni na tri komponente:

KOMPONENTA 1: Podrška opštinskom planiranju i SLAP IS

U okviru ove komponente 20 gradova/opština je dobilo podršku u izradi strateških planova razvoja:

- Strateško planiranje - Lokalni / regionalni planovi upravljanja otpadom: Ivanjica, Niš i Negotin
- Strateško planiranje - Planovi za izradu lokalnih programa zaštite životne sredine: Kruševac, Novi Sad i Novi Bečej.
- Strateško planiranje - Lokalni energetski planovi: Ćuprija, Paraćin, Pirot, Nova Varoš i Kruševac.
- Strateško planiranje - Lokalni energetski planovi: Ćuprija, Paraćin, Pirot, Nova Varoš i Kruševac.

SKGO sprovodi mapiranje lokalnih strateških dokumenata i ažurira interaktivnu bazu podataka na sajtu organizacije i upravlja i SLAP informacionim sistemom – prvom i jedinstvenom onlajn bazom podataka opštinskih infrastrukturnih projekata koja pruža podršku LS u operativnom strateškom planiranju.

KOMPONENTA 2: Podrška lokalnim finansijama

U okviru ove komponente direktno je podržano:

- 10 gradova i opština u programskom/kapitalnom budžetiranju: Knić, Trgovište, Gornji Milanovac, Kovin, Novi Pazar, Valjevo, Zrenjanin, Trstenik, Lučani i Bačka Topola.
- Grad Šabac i opština Stara Pazova su dobili direktnu podršku u emisiji municipalnih obveznica javnim plasmanom.

Za sve lokalne samouprave u Srbiji organizovane su radionice za podršku u pripremi programskog budžeta i to tri kruga radionica krajem 2014. godine, kao opsežnija podrška u prvom ciklusu obavezne primene programskog budžeta za 2015. godinu i jedan krug radionica krajem 2015. godine, u okviru budžetskog ciklusa za 2016. godinu.

KOMPONENTA 3: Podrška realizaciji EU Exchange 4 grant šeme

Grant šema u okviru EU Exchange 4 programa za cilj je imala podršku ispunjavanju prioriteta sektora javne uprave i potreba lokalne samouprave u sledećim oblastima: Upravljanje otpadom, Upravljanje imovinom, Poljoprivredna poslovna saradnja i Usluge socijalne zaštite za stariju populaciju.

U okviru grant šeme realizovano je 32 gradska/opštinska projekta, a podržane su sledeće lokalne samouprave:

Upravljanje otpadom:

- Čačak, Ivanjica i Lučani
- Bogatić i Vladimirci
- Bajina Bašta i Sjenica
- Užice i Čajetina
- Surdulica i Vladičin Han
- Babušnica i Dimitrovgrad
- Sremska Mitrovica i Šabac

Upravljanje imovinom:

- Kovačica i Alibunar
- Kragujevac, Topola, Batočina, Knić i Rekovac
- Beočin, Šid i Sremski Karlovci
- Negotin i Kladovo
- Pančevo i Zrenjanin
- Stara Pazova i Inđija
- Požarevac, Petrovac na Mlavi, Kučevo, Velika Plana, Veliko Gradište, Golubac i Žagubica
- Voždovac i Rakovica
- Lučani, Arilje i Gornji Milanovac
- Novi Sad i Apatin
- Aleksinac i Ražanj
- Bačka Palanka i Bački Petrovac
- Niš i Pirot

Poljoprivredna poslovna saradnja:

- Lazarevac, Lajkovac i Ljig
- Bač i Bački Petrovac
- Lebane i Bojnik
- Marošina i Blace
- Svrljig, Niška Banja i Crveni Krst

Usluge socijalne zaštite za stariju populaciju:

- Veliko Gradište, Golubac, Malo Crniće i Požarevac
- Alibunar i Kovačica
- Priboj i Prijepolje
- Zaječar, Negotin i Majdanpek
- Topola, Aranđelovac i Smederevska Palanka
- Žabari i Žagubica
- Sjenica i Bajina Bašta

Časopis Lokalna samouprava je izdanje Stalne konferencije gradova i opština - Saveza gradova i opština Srbije. Ovaj broj časopisa podržala je Evropska unija u okviru programa EU Exchange 4. Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji.

Stalna konferencija gradova i opština - Savez gradova i opština Srbije, Makedonska 22, Beograd, tel. 011/3223-446, e-mail: secretariat@skgo.org, **http://www.skgo.org.**
ISSN 2217-6985. Uređuju: Vladimir Jovanović, Željko Krnetić i Katarina Arambašić Pivić; Fotografije SKGO; Grafička postavka: Marko Marković; Štampa: Birograf Comp d.o.o.

ĐORĐE STANIČIĆ
generalni sekretar SKGO

USPEŠNA PRIČA KOJA TRAJE

Stalna konferencija gradova i opština u svom radu podržava reforme sistema lokalne samouprave kroz čitav niz aktivnosti koje doprinose procesu decentralizacije, izgradnji kapaciteta jedinica lokalne samouprave i unapređenju pružanja usluga građanima i privredi. Značajan deo ovih nastojanja odvija se zahvaljujući aktivnoj saradnji i učešću Evropske unije.

U periodu od 2004. do 2013. godine realizovane su tri faze Exchange programa koje je finansirala Evropska unija ukupne vrednosti preko 20 miliona evra. Četvrta faza programa koja se finansira iz sredstava IPA 2012, traje od 2013. do 2015. godine, ukupne vrednosti 5,8 miliona evra.

Strateško planiranje

SKGO ima dugogodišnje iskustvo u pružanju podrške JLS u oblasti strateškog planiranja. U prethodnim godinama razvijen je metodološki okvir za izradu krovnih strateških planova - Strategija lokalnog održivog razvoja (SLOR), i testiran u gradovima i opštinama u okviru različitih faza programa Exchange. Aktivnosti na prvoj komponenti programa EU Exchange 4 u punoj meri pokazale su spremnost i znanje koji postoje u našoj organizaciji za pružanje podrške članicama u ovoj oblasti, dok je SLAP informacioni sistem postao alat koji je jednostavno nezamenljiv prilikom ocene opštinskih infrastrukturnih projekata.

Podrška lokalnim finansijama

Uvođenjem programskog budžetiranja u lokalne samouprave od 2015. godine u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu, otvoreno je dosta nepoznanica. Kolege koje se bave finansijama su nakon pređašnjeg rada na izradi linearnog budžeta, morale da se prilagode novim standardima u finansijskom poslovanju gradova i opština. SKGO i program EU Exchange 4 pružili su svim lokalnim samoupravama u Srbiji, mogućnost da kroz četiri kruga praktičnih radionica u dva budžetska ciklusa njihovi zaposleni otklone sve dileme i da pritom besplatno dobiju modele za izradu budžeta koji su im, verujem bili od velike koristi.

Takođe, nastavili smo i sa podrškom gradovima i opštinama u emisiji municipalnih obveznica, novog finansijskog instrumenta za finansiranje infrastrukturnih projekata, tako da su kroz EU Exchange 4 podršku dobili Šabac i Stara Pazova koji su po prvi put emitovali municipalne obveznice javnom ponudom.

Grant šema

Pružili smo aktivno podršku u realizaciji 32 gradska/opštinska projekta u oblastima: Upravljanja otpadom, Upravljanja imovinom, Poljoprivredne poslovne saradnje i Usluga socijalne zaštite za stariju populaciju. Navedene teme su odabrane u skladu sa nacionalnim prioritetima, ali i u skladu sa realnim potrebama lokalne samouprave.

Zaštita životne sredine je jedan od prioriteta u tekućem procesu evropskih integracija i ispunjavanje standarda u ovoj oblasti je najzahtevniji i najskuplji izazov koji će biti postavljen pred naše gradove i opštine. Shodno tome, upravljanje otpadom je definisano kao prioritet zbog potencijala koji postoji u ovoj oblasti i potencijalnih koristi za lokalne zajednice, bilo da se posmatra kroz prizmu zaštite i očuvanja životne sredine ili kroz finansijsku dobit kroz primarnu selekciju otpada.

Odgovorno upravljanje imovinom je takođe jedan od značajnih zadataka lokalne samouprave, koji se u ovom trenutku ogleda u popisu i upisu vlasništva nad imovinom, koja je bila u vlasništvu Republike Srbije. Zahvaljujući novim zakonskim rešenjima, gradovi i opštine dobili su šansu da raspolažu svojom imovinom, međutim proces popisa je prilično zahtevan i skup, a zahvaljujući Evropskoj uniji 37 lokalnih samouprava je kroz EU Exchange 4 dobio podršku i time omogućio da se rezervisana sredstva iz lokalnog budžeta iskoriste za neku drugu namenu.

ZNAČAJ PROGRAMA SE NE MOŽE SE IZMERITI SAMO NOVCEM, JER STRUČNA PODRŠKA, USPOSTAVLJANJE PARTNERSTAVA, PRENOS ZNANJA I UNAPREĐENJE USLUGA I PROCESA RADA NA DUŽI ROK DAJU REZULTATE, ŠTO JESTE PRAVA VREDNOST PROGRAMA EXCHANGE

Odluka o stavljanju akcenta na poljoprivredno poslovnu saradnju je proistekla iz činjenice da naši poljoprivredni proizvođači imaju relativno male posede i nisu konkurentni na tržištu, nemaju potrebne količine proizvoda, a i proces proizvodnje je skup. Zadrugarstvo, za sve nas možda jedan relikt prošlih vremena, ipak se pokazao kao način koji će omogućiti malim proizvođačima da dođu do tržišta, ali i da repromaterijal za proizvodnju kupe po povoljnijoj ceni.

Socijalna zaštita za stariju populaciju je na žalost neophodnost koja prati naše društvo poslednjih decenija. Mladi ljudi u potrazi za zaposlenjem odlaze iz porodičnih domova, u kojima ostaju stari, često i iznemogli članovi porodice koji nisu u stanju da se brinu o osnovnim potrebama. Zbog udaljenosti od urbanih centara, ovaj problem je naročito izražen u ruralnim domaćinstvima gde je poseta geronto-domaćice životna potreba.

Na kraju moram naglasiti da je kroz program EU Exchange 4 direktno podržano 85 gradova i opština, a indirektno taj broj je mnogo veći. Međutim, značaj sve četiri faze programa za lokalne samouprave iako se na prvi pogled mogu sagledati kroz iznos donacije Evropske unije, ne može se izmeriti novcem, jer stručna podrška, uspostavljanje partnerstava, prenos znanja i unapređenje usluga i procesa rada na duži rok daju rezultate, što jeste prava vrednost programa Exchange. ■

PODRŠKA OPŠTINSKOM PLANIRANJU I SLAP IS

SKGO ima dugogodišnje iskustvo u pružanju podrške JLS u oblasti strateškog planiranja. U konsultacijama sa relevantnim ministarstvima Republike Srbije i ostalim nacionalnim i međunarodnim partnerima, razvijen je metodološki okvir za izradu krovnih strateških planova - Strategija lokalnog održivog razvoja (SLOR), kao podrška procesu standardizacije lokalnih procesa planiranja. Ova metodologija je testirana u gradovima i opštinama u okviru različitih faza programa *Exchange*. SKGO upravlja i Informacionim sistemom SLAP – prvom i jedinstvenom onlajn bazom podataka opštinskih infrastrukturnih projekata koja pruža podršku JLS u operativnom strateškom planiranju.

Cilj komponente 1 EU Exchange 4 programa je bio da podrži implementaciju nacionalnih prioriteta putem njihovog povezivanja sa sektorskim strategijama i akcionim planovima lokalnih samouprava uključujući podršku u identifikaciji i pripremi lokalnih infrastrukturnih projekata.

Strateško planiranje

U okviru podrške u oblasti strateškog planiranja u saradnji sa resornim ministarstvima, 10 lokalnih samouprava je podržano u izradi sektorskih razvojnih planova i to tri u oblasti upravljanja otpadom, četiri u oblasti energetike i tri u oblasti zaštite životne sredine, dok je 10 lokalnih samouprava podržano u izradi akcionih planova svojih krovnih strategija.

UNAPREĐENA JE SARADNJA SA NACIONALNIM NIVOOM VLASTI U STANDARDIZACIJI I HARMONIZACIJI PLANIRANJA

Kroz ovaj proces, lokalne samouprave unapredile su svoj sistem prikupljanja i evidentiranja podataka na lokalnom nivou uz primenu indikatora učinka za analizu stanja, ojačale vlasništvo lokalne zajednice nad strateškim/akcionim planom kroz uključivanja lokalnih zainteresovanih strana u proces strateškog/akcionog planiranja, harmonizovale svoje politike sa nacionalnim zakonodavnim i planskim okvirom, utvrdile odgovarajuću organizacionu i funkcionalnu strukturu za sprovođenje, praćenje i evaluaciju realizacije strateških ciljeve i izradile strateški/akcioni plan sa listom projekata prema prioritetima, povezanih sa sredstvima za finansiranje i programskim budžetom, uključujući i korišćenje SLAP IS za identifikaciju projekata.

Planovi su izrađeni prema karakteristikama svake pojedinačne JLS i urađeni su da budu direktan instrument ne samo za realizaciju razvojnih potreba LS, već i za usklađivanje sa nacionalnim politikama.

Takođe, u okviru ove komponente značajno je unapređena saradnja

slap
OPŠTINSKA INFRASTRUKTURA
REGISTRUJTE SVOJ PROJEKAT

/skgo.sctm

sa nacionalnim nivoom kada je u pitanju standardizacija i harmonizacija planiranja, a u toku programa sprovedena su tri kruga mapiranja lokalnih strateških dokumenata koju SKGO sprovodi redovno godišnje i na bazi toga ažurira interaktivnu bazu podataka na sajtu SKGO koja sadrži informacije o opštinskim strateškim dokumentima.

SLAP IS

U okviru Exchange 4 programa kroz mrežu 160 SLAP koordinatora iz jedinica lokalnih samouprava i 145 ostalih korisnika sistema (ministarstva, regionalne razvojne agencije, donatori, ambasade) pružana je neprekidna podrška JLS u procesu ažuriranja podataka u SLAP bazi. Održana su četiri sastanka SLAP koordinatora sa 270 prisutnih, dok su registrovano 37 novih projekata tako da je sada ukupan broj registrovanih projekata u SLAP bazi 87, ukupne investicione vrednosti 1.308,94 miliona evra, od kojih je 28 regionalnog karaktera. Pored ovih, još 38 projekata je u fazi unosa podataka.

Struktura podataka u SLAP IS je ažurirana u skladu sa izmenama Zakona o planiranju i izgradnji, a pored oblasti životne sredine i ekonomske infrastrukture, upitnici i sistemi za ocenjivanje oblasti energetika za četiri nova sektora (daljinsko grejanje, javno osvetljenje, javne zgrade i vodosnabdevanje) uneti su u SLAP bazu podataka.

Trenutno stanje podataka u sistemu je: Oblast „Zaštita životne sredine“, po sektorima: „Upravljanje čvrstim otpadom“ 18 projekata ukupne vrednosti investicije 251,15 miliona evra, „Snabdevanje vodom“ 30 projekata ukupne vrednosti investicije 728,32 miliona evra i „Otpadne vode“ 8 projekata 174,38 miliona evra. Oblast „Ekonomska infrastruktura“ po sektorima: „Turizam“ 10 projekata investicione vrednosti 58,83 miliona evra, „Industrijske zone uključujući tehnološke parkove“ 17 projekata investicione vrednosti 95,49 miliona evra. Oblast „Energetika“, po sektorima: „Javne zgrade“ 4 projekta 0,42 milona evra i „Daljinsko grejanje“ 2 projekat 0,94 milona evra.

STRUKTURA PODATAKA U SLAP IS JE AŽURIRANA U SKLADU SA IZMENAMA ZAKONA O PLANIRANJU I IZGRADNJI.

Zahvaljujući stalnoj aktivnosti SLAP koordinatora na unosu i ažuriranju podataka o infrastrukturnim projektima, SLAP baza podataka je poslužila za različite zahteve: identifikovanje projekata resornih ministarstava za programiranje IPA II, predstavljanje projekata visokim predstavnicima EU (Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave), za promovisanje kreditne linije za infrastrukturu (Ministarstvo privrede), a poslužila je i za bolje planiranje lokalnih fondova za zaštitu životne sredine i sopstvenog budžeta (Ministarstvo rudarstva i energetike), kao i za identifikovanje projekata za podršku od strane Nacionalne agencije za regionalni razvoj. Javna komunalna preduzeća i potencijalni ulagači iz privatnog sektora informisani su o SLAP IS, kao izvoru podataka o projektima i potencijalnim zajedničkim ulaganjima, putem periodičnih radionica organizovanih od strane Privredne komore Srbije.

Imajući u vidu da je projektna dokumentacija osnova za izradu programskog budžeta, plana kapitalnih investicija i akcionih planova jedinica lokalnih samouprava, u okviru EU Exchange 4 programa promovisali smo korišćenje SLAP baze podataka kao jedinstvenog izvora podataka za ove dokumente, u cilju povećanja efikasnosti i delotvornosti razvojnih procesa na lokalu.

Unapređena je saradnja sa partnerima sa nacionalnog nivoa (Ministarstvo poljoprivrede i životne sredine, Ministarstvo energetike) i dogovorene dalje aktivnosti na identifikovanju i razvoju infrastrukturnih projekata lokalnih samouprava. ■

PODRŠKA LOKALNIM FINANSIJAMA

Prilikom planiranja četvrte faze programa Exchange, posebna pažnja je posvećena lokalnim finansijama jer se gradovi i opštine nalaze pred velikim izazovima imajući u vidu na reformski proces naše države na putu ka Evropskoj uniji. Takođe, od izuzetnog značaja je i obezbeđivanje povoljnih sredstava za finansiranje izgradnje infrastrukturnih objekata koji predstavljaju ozbiljan izdatak za svaku lokalnu samoupravu.

Shodno tome obezbeđena podrška u oblasti opštinskih finansija omogućila je lokalnim samoupravama:

- Uvođenje i/ili unapređenje programskih budžeta u skladu sa metodologijom propisanom od strane Ministarstva finansija za pripremu i izvršenje budžeta za 2015. godinu
- Izradu kapitalnih budžeta u skladu sa zahtevima Zakona o budžetskom sistemu, koji propisuje da svi kapitalni rashodi moraju da se planiraju i predstave za period od tri godine
- Emisiju municipalnih obveznica, kao alternativnih izvora finansiranja za finansiranje kapitalnih investicionih projekata.

Programski/kapitalni budžet

Unapređenje budžetskog procesa kroz uvođenje programskog budžetiranja je deo šire reforme upravljanja javnim finansijama, koja stavlja naglasak na utvrđivanje prioriteta i optimizaciju potrošnje u cilju podsticanja privrednog rasta i efikasnog pružanja kvalitetnih usluga javne uprave.

Programski budžet predstavlja efikasan mehanizam za sprovođenje te reforme jer omogućava bolje upravljanje učinkom javne uprave, veću odgovornost korisnika budžeta, uspostavljanje snažnijih veza između godišnjeg budžeta, utvrđivanja prioritetnih rashoda i izdataka i sprovođenja javnih politika, kao i veću transparentnost potrošnje.

Zakonom o budžetskom sistemu propisano je da se uvođenje programskog modela budžeta primenjuje od donošenja Zakona o budžetu Republike Srbije i Odluke o budžetima lokalnih samouprava za 2015. godinu. U saradnji sa SKGO i uz podršku EU i ostalih donatora, Ministarstvo finansija izradilo je metodologiju i na bazi njega i uputstvo za izradu programskog budžeta. U skladu sa ovim uputstvom, SKGO je dobio značajnu ulogu, neku vrstu javnog ovlašćenja za uvođenje programskog budžetiranja na nivou lokalnih samouprava,

U okviru programa EU Exchange 4 SKGO je u saradnji sa predstavnicima lokalnih samouprava izradio dokument ciljevi programa i programskih aktivnosti i listu uniformnih indikatora 2015. godinu u skladu sa obavezom iz Uputstva Ministarstva finansija koje je utvrdilo jedinstvenu programsku strukturu za sve JLS. Pored ovog izrađena susmernice za pripremu Odluke o budžetu za 2015. godinu uključujući i predlog modela odluke ali i druga dokumenta (obrasci, praktični primeri koji su bili neophodni za praktičnu izradu programskih budžeta u opštinama i gradovima uključujući i dokument sa pitanjima i odgovorima) koji su sve vreme bili dostupni na web prezentaciji SKGO.

Pored direktne podrške u programskom/kapitalnom budžetiranju za 10 gradova i opština koje su izabrane na konkursu u jesen 2013, organizovana su i tri kruga radionica za sve lokalne samouprave uz učešće

PROGRAMSKI BUDŽET OMOGUĆAVA BOLJE UPRAVLJANJE UČINKOM JAVNE UPRAVE, VEĆU ODGOVORNOST KORISNIKA BUDŽETA, KAO I VEĆU TRANSPARENTNOST POTROŠNJE

preko 2000 predstavnika iz lokalnih samouprava u periodu septembar – novembar 2014.

Nakon završetka budžetskog procesa za 2015. godinu, SKGO je analizirao proces uvođenja programskog budžetiranja u prvoj godini i na bazi toga, kroz sektorske radionice, unapredio Ciljeve programa i programskih aktivnosti i listu uniformnih indikatora za 2016. godinu i izradio preporuku za unapređenje procesa programskog budžetiranja u narednom periodu.

Municipalne obveznice

Program Exchange je posebnu pažnju posvetio i obezbeđivanju alternativnih vidova obezbeđivanja finansijskih sredstava za realizaciju infrastrukturnih projekata. Municipalne obveznice su bile pravi izbor jer gradovi i opštine na taj način imaju pristup tržištu kapitala uz mnogo povoljniji način zaduživanja nego što je to slučaj sa klasičnim bankarskim kreditima.

U okviru EU Exchange 4 programa Šabac i Stara Pazova emitovali su obveznice putem javne ponude i time pružili mogućnost svim pravnim i fizičkim licima da pod povoljnim uslovima ulože svoja sredstva i ostvare zaradu veću nego kod klasične štednje.

Grad Šabac na ovaj način prikupljena sredstva je uložio u rekonstrukciju zatvorenog bazena koja je završena u julu 2015. godine na veliko zadovoljstvo građana ove lokalne samouprave. Preostala sredstva, biće uložena u modernizaciju ulične rasvete i uređenje gradskog parka.

Opština Stara Pazova, za sada jedina lokalna samouprava koja je prikupila sredstva emisijom obveznica i privatnim i javnim plasmanom, prikupljena sredstva na zahtev svojih građana uložiće u izgradnju vrtića i sportske hale.

UVOĐENJEM MUNICIPALNIH OBVEZNICA GRADOVI I OPŠTINE DOBILI SU POVOLJNIJI NAČIN ZADUŽIVANJA U POREĐENJU SA KLASIČNIM BANKARSKIM KREDITIMA

Emisiju obveznica obe lokalne samouprave je odlikovalo veliko interesovanje privrede i građana (u Staroj Pazovi tri puta veće od ponude), jer je prepoznat značaj ovakvog načina finansiranja izgradnje kapitalnih objekata za lokalnu zajednicu, dok investitori mogu računati na znatno veću zaradu.

Neophodno je naglasiti da lokalne samouprave - emitenti municipalnih obveznica, njihovu validnost garantuju svojim budžetom, a investitori svoje vrednosne papire mogu u svakom trenutku prodati na Berzi.

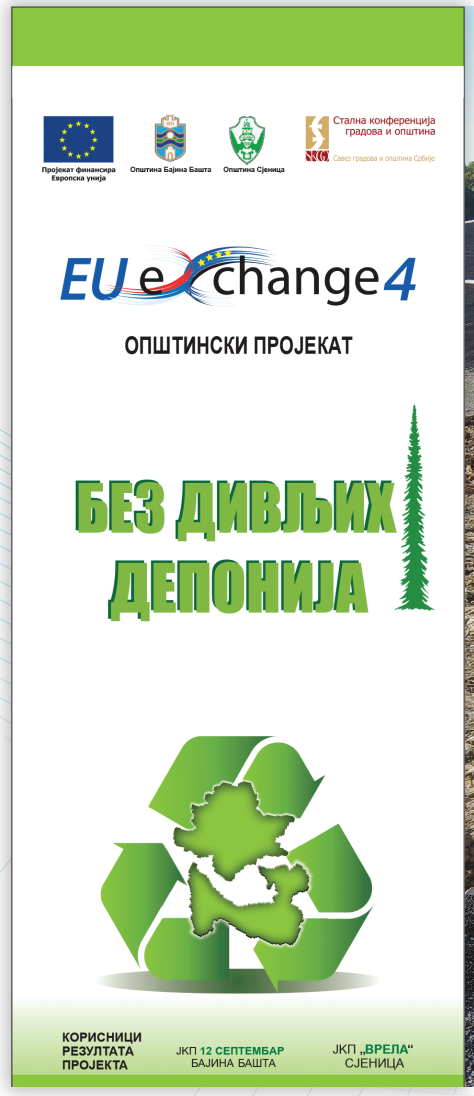
Sve do sada emitovane municipalne obveznice rezultat su podrške koju Evropska unija pruža Srbiji kroz IPA fondove i program Exchange. Pozitivna iskustva gradova i opština koji su do sada emitovale obveznice izazvala su veliko interesovanje i očekujemo da će u narednom periodu emisija municipalnih obveznica postati uobičajen način finansiranja izgradnje značajnih infrastrukturnih objekata. ■

NAJBOLJI PROJEKAT

PROJEKAT "BEZ DIVLJIH DEPONIJA"

ODGOVORNO UPRAVLJANJE

Projekat „Bez divljih deponija" realizovale su opštine Bajina Bašta i Sjenica.

Bajina Basta/Duboko telo deponije

Bajina Bašta je odlučila: *Da kao mali grad na obali Drine, okružen prelepim planinama Povlenom i Tarom eliminiše sve divlje deponije i time stavi pod kontrolu sve vrste čvrstog otpada.*

Tokom projekta počela je radikalna reforma sistema upravljanja otpadom u tehničko tehnološkom, ekonomskom i pravno-regulatornom smislu. Kao prvo, JKP 12. septembar iz Bajine Bašte, koje je zaduženo za sve komunalne delatnosti ne teritoriji opštine osim za isporuku toplotne energije, otpočelo je sa odnošenjem komunalnog čvrstog otpada na regionalnu deponiju Duboko u skladu sa međuopštinskim ugovorom. Nakon toga, izvršena je prva faza sanacije lokalne deponije Okučje koja je zatvorena za dalje deponovanje komunalnog mešanog otpada, ograđeno je telo deponije i postavljena kapija, a deponija je prekrivena zemljom koja se pojavila kao posledica bujičnih poplava koje su pogodile teritoriju opštine. Najvažnija aktivnost koju je otpočelo JKP 12. septembar je uvođenje primarne selekcije otpada na licu mesta na mokru i suvu komponentu.

Tehničku reformu je pratila i pravno regulatorna, u okviru koje je SO Bajina Bašta donela plan upravljanja otpadom, kojim su definisani dugoročni ciljevi i razrađene petogodišnje aktivnosti, uz preciznu finansijsku projekciju. Skupština je usvojila i Odluku o upravljanju otpadom, kojom je ovaj posao izdvojen i posebno regulisan van ostalih komunalnih delatnosti, što je pionirski primer u Srbiji. Odlukom o upravljanju otpadom precizno su definisane obaveze svih učesnika u procesu zbrinjavanja otpada od građana, preko privrede, javnog sektora, opštinske uprave do JKP 12. septembar i Regionalnog centra za upravljanje otpadom Duboko (RCUOD).

Uspostavljeni su i mehanizmi finansijske podrške primarnoj selekciji otpada na mestu nastanka: RCUOD je donelo odluku da preradu suvog otpada koji se iz opštine Bajina Bašta isporuči u centar za završnu selekciju ne naplaćuje. Time je deo prihoda koji se u RCUOD ostvari prodajom sekundarnih sirovina i po osnovu principa produžene odgovornosti proizvođača iskorišćen za pokrivanje novih troškova koji neminovno nastaju uvođenjem primarne selekcije. S druge strane SO Bajina Bašta je donela odluku o trajnoj nabavci plastičnih kesa

OTPADOM

za prihvat suvog otpada koji radnici JKP 12. septembar dele građanima i privredi besplatno. Time je aktiviran novac koji se prikuplja u namenskom fondu po principu „Zagađivač plaća".

Na ovaj način ostvareni su sledeći efekti:

- Izdvaja se preko 60 tona suvog otpada mesečno što na godišnjem nivou predstavlja uštedu oko 2000 m3 deponijskog prostora. Kada bi se ovaj efekat ostvario na celokupnom gradskom delu Republike Srbije efekat bi bio 230000 tona izdvojenog suvog otpada koji u sebi nosi oko 150000 tona novih proizvoda i oko 60000 tona obnovljivog goriva godišnje.
- Istovremeno ovim efektom bi se godišnje uštedelo preko 600000 m3 deponijskog prostora, što je preko 60 odsto zapremine tela deponije Duboko.
- Na ovom poslu otvara se devet novih radnih mesta, što bi na nivou Srbije bilo oko 2700.

SUVA FRAKCIJA OTPADA KOJA SE DOVOZI IZ BAJINE BAŠTE U SEBI SADRŽI MAKSIMALNO ŠEST ODSTO MOKROG OTPADA KOJI JE POSLEDICA GREŠKI NA TERENU, ŠTO U POTPUNOSTI ZADOVOLJAVA USLOVE ZA NEOMETAN RAD U CENTRU ZA ZAVRŠNU SELEKCIJU OTPADA

Svi ovi efekti se višestruko multipliciraju otvaranjem novih radnih mesta u reciklažnoj industriji i stvaranjem novih vrednosti iz otpada. S druge strane, frakcija mokrog otpada spremna je za preradu kompostiranjem, čime će se efekat uštede deponijskog prostora utrostručiti. Uticaj na životu sredinu i sanitarni status je više nego očigledan.

Direktor RCUOD Nedeljko Milosavljević kaže da suva frakcija otpada koja se dovozi iz Bajine Bašte u sebi sadrži maksimalno šest odsto mokrog otpada koji je posledica greški na terenu, što u potpunosti zadovoljava uslove za neometan rad u centru za završnu selekciju otpada.

Direktor JKP 12. septembar Dejan Nikolić je prezadovoljan rezultatima selekcije, ali upozorava na to da trenutna politika raspodele dobiti koje se ostvaruju primarnom selekcijom ne obezbeđuje dovoljno finansijskih sredstava da se pokriju troškovi koji nastaju u JKP 12. septembar. On poziva osnivače RCUOD da preispitaju osnovnu politiku celokupnog posla u vezi sa upravljanje otpadom u sistemu Dubokog i aktiviraju sve zakonom predviđene mehanizme za obezbeđenje odgovarajuće finansijske podrške primarnoj selekciji.

Radnici na sakupljanju i transportu selektovanog otpada Filipović Miodrag i Bojić Dragan ističu da su građani veoma dobro odgovorili na svoje obaveze. Međutim, oni smatraju da je potrebno nastaviti sa edukacijom građana kako bi proces ubrzao i otklonile nedoumice oko obaveza svih učesnika u procesu. ■

PROJEKAT „EKONOMSKA KONKURENTNOST KROZ UDRUŽIVANJE U POLJOPRIVREDNE ZADRUGE"

UDRUŽIVANJEM U ZADRUGE DO KONKURENTNOSTI NA TRŽIŠTU

Projekat „Ekonomska konkurentnost kroz udruživanje u poljoprivredne zadruge" realizovale su opštine Bač i Bački Petrovac.

Imajući u vidu da se najveći broj stanovnika bavi poljoprivredom, ovaj projekat je imao veliki značaj za opštinu Bač. „Na području opštine poljoprivredna proizvodnja se vrši na oko 24.000 ha, dok je registrovano preko 2.000 poljoprivrednih gazdinstava. Čak 75 odsto zemljišta obrađuju gazdinstava koja koriste manje od pet hektara zemljišta. Zato je lokalna samouprava prepoznala potrebe malih poljoprivrednika i kroz ovaj projekat krenula sa rešavanjem nekih od njihovih problema," rekao je predsednik opštine Bač Dragan Stašević.

U opštini najveći broj poljoprivrednika se bavi proizvodnjom žitarica i industrijskog bilja, ali se u poslednje vreme sve veći broj okreće uzgajanju voća i povrća. Posebno je primetan

PRINCIP ZADRUGARSTVA ZNAČI DA JE ZAJEDNO LAKŠE I BOLJE, A I ISPLATIVIJE

rast proizvođača jagoda, koji i pored kvalitetnog proizvoda samostalno nisu uspevali da se probiju na tržište i ostvare značajniji profit. Tokom projekta osnovana je Voćarska zadruga „Bačka jagoda" u kojoj se okupilo preko 30 uzgajivača ovog slatkog voća sa ciljem da im pomogne kako u prodaji, tako i u nabavci materijala potrebnog za uspešnu proizvodnju.

„Smatramo da je ideja opštine Bač bila izuzetno dobra, i da su prepoznali zadruge kao najbolji oblik udruživanja, što sa jedne strane i ne čudi jer mi u tim opštinama već imamo uspešne zadruge, tako da ti praktični primeri dobre prakse izuzetno znače i za druge ljude da prepoznaju mogućnosti zadružnog organizovanja", kazala je sekretar Zadružnog saveza Vojvodine Jelena Nestorov Bizonj.

Pored opštine Bač, ove prednosti prepoznala je i partnerska opština Bački Petrovac, koja se sa druge strane ističe razvijenom povrtarskom proizvodnjom. U selu Gložan u ovoj opštini osnovana je povrtarska zadruga „Seoska bašta", takođe u okviru ovog projekta, koja je kao i „Bačka jagoda" dobila potporu svoje lokalne samouprave.

O tome koliko ovo osnivanje zadruga znači poljoprivrednicima najbolje svedoče iskustva zadrugara, a rezultati se već vide. „Bačka jagoda" već ima drugu uspešnu sezona koja se najvećim delom bazirala na izvozu na rusko tržište.

„Princip zadrugarstva znači da je zajedno lakše i bolje, a i isplativije. Mi smo ove godine već uspeli da zahvaljujući zadruzi sklopimo ugovore sa kupcima sa ruskog tržišta", ističe Vlado Šomoši, jedan od najmlađih proizvođača jagoda iz Bača. „Lakše je zato što se nabavka opreme i repromaterijala, što iz uvoza, a što sa domaćeg tržišta vrši u većoj

Bačka / Jagodina

količini, a sa tim je i povoljnija cena", objašnjava predsednica Skupštine zadrugara Lidija Šamanović.

Radno telo zadruge je Skupština zadrugara, koju čine svi članovi zadruge. „Svaki od zadrugara ima jednako pravo glasa, bez obzira na veličinu svog poseda, a podela dobiti zavisi od toga koliko zadrugar posluje sa zadrugom", istakao je predsednik upravnog odbora „Bačke jagode" Željko Milovanov. Ova i druga pravila jasno su ustanovljena Zadružnim pravilima – „statutom" zadruge.

Turistički značaj projekta

„Ove godine po prvi put je održana manifestacija Dani jagode i meda na kojima su lokalni proizvođači ovih proizvoda mogli da se prezentuju", izjavio je direktor Turističke organizacije opštine Bač Darko Vojnović i dodao: „Ideja je bila da poljoprivredni proizvođači predstave i svoje ostale proizvode poput rakije, džemova i drugih specijaliteta i da upravo po njima ovaj kraj bude prepoznatljiv".

Više o aktivnostima projekta i promociji otkrila nam je menadžerka projekta Dunja Rakocija: „Želeli smo da uradimo modernu promociju zadruge koja će biti dostupna kako kako domaćim tako i inostranim potencijalnim klijentima. Obe zadruge dobile su savremene veb prezentacije, koje su pored toga zamišljene i kao sredstvo informisanja poljoprivrednih proizvođača o aktuelnim temama, trendovima i inovacijama u svetu poljoprivrede, na lokalnom, regionalnom i državnom nivou. Pored toga obezbedili smo učestvovanje na poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu, kao i poljoprivrednom sajmu u Italiji – AgriestTech koji se održava svake godine u Udinu. Ovom prilikom obišli smo i zadrugu specijalizovanu za proizvodnju kivija – FruilKiwi iz mesta Raušedo. Ova poseta je posebno bila interesantna zadrugarima, jer su se pronašli u priči o počecima ove zadruge, koja je u početku brojala oko 30 zadrugara da bi danas brojala preko 200 kooperanata, sa sopstvenim sistemima za hlađenje, sortiranje i pakovanje kivija".

> USPEŠNOST OVOG PROJEKTA GOVORI O SPREMNOSTI LOKALNE SAMOUPRAVE DA PREPOZNA SVOJE POTENCIJALE I ULAŽE U NJIH

Pored novca iz Evropske unije, značajnu finansijsku podršku dala je i lokalna samouprava: „Naša lokalna samouprava je budžetom opredelila sredstva kojima stimuliše zadrugarstvo i to su sredstva koja su na neki način u skladu sa našim mogućnostima, ali mislim da nisu beznačajna. Ova sredstva biće obezbeđena preko Fonda za razvoj poljoprivrede opštine Bač, koji je počeo sa radom ove godine, i čiji je zadatak podsticanje razvoja malih poljoprivrednih proizvođača", rekao je Stašević.

Pored rada sa poljoprivrednim proizvođačima, projekat je imao i aktivnosti namenjene edukaciji mladih. Srednja poljoprivredna škola koja se nalazi u Baču, sa velikim uspehom od samog početka zadužena je za edukaciju budućih poljoprivrednika.

„Uspešnost ovog projekta govori o spremnosti lokalne samouprave da prepozna svoje potencijale i ulaže u njih. Finansijskim merama opredeljenim budžetom opštine, kao i radom kancelarija za poljoprivredu i za lokalni ekonomski razvoj nastavićemo i dalje da stimulišemo male poljoprivredne proizvođače, a željno očekujemo i sledeću godinu kada ćemo imati pristup IPARD fondovima za koje imamo velike planove", zaključio je predsednik opštine Bač. ■

PROJEKAT „IMOVINA LOKALNE SAMOUPRAVE – VAŽNA KARIKA LOKALNOG EKONOMSKOG RAZVOJA"

IMOVINA (NI)JE BAUK

Projekat su realizovale opštine Beočin, Šid i Čajetina.

Milan Šodić, predsednik OU Beočin

Sekula Petrović-šef odseka za evidenciju i upravljanje opštinskom imovinom

Kada se rokovi za izvršenje nekih aktivnosti utvrđenih zakonom, prolongiraju nekoliko puta, onda su sasvim logična dva pitanja: prvo – da li su rokovi realni i drugo – da li su oni koji bi trebalo te rokove da poštuju spremni da preduzmu zakonom propisane aktivnosti, odnosno da li je stvoren odgovarajući ambijent za konkretne radnje. Klasičan primer za napred navedenu tvrdnju je Zakon o javnoj svojini. Donet 2011. godine, ovaj Zakon je obavezao sve nivoe vlasti (Republiku, pokrajine i jedinice lokalne samouprave), javna, javno-komunalna preduzeća i društva kapitala, čiji su oni osnivači, da sačine popis imovine sa kojom raspolažu. Prvi rok za te aktivnosti istekao je oktobra 2013, drugi oktobra 2014, a nadamo se da će do 6. oktobra 2016. godine, ovaj posao biti završen.

„Kada sam imenovan za koordinatora aktivnosti na popisu imovine u opštini Beočin, znao sam da me čeka težak, „rudarski", posao, jer sam se, kada je imovina u pitanju, susretao sa bezbroj nerešivih i bezizlaznih situacija. U upravi je najgora moguća situacija kada pred strankom slegnete ramenima i ne date joj rešenje problema koje ona od vas, sa pravom, očekuje", izjavio je Sekula Petrović, šef Odseka za evidenciju i upravljanje opštinskom imovinom u Opštinskoj upravi Beočin.

Danas se opština Beočin, zahvaljujući realizovanom projektu sa pravom može pohvaliti da zna šta je opštinska imovina.

OPŠTINE BEOČIN, ŠID I SREMSKI KARLOVCI POPISALE SU 5099 JEDINICA NEPOKRETNOSTI U JAVNOJ SVOJINI

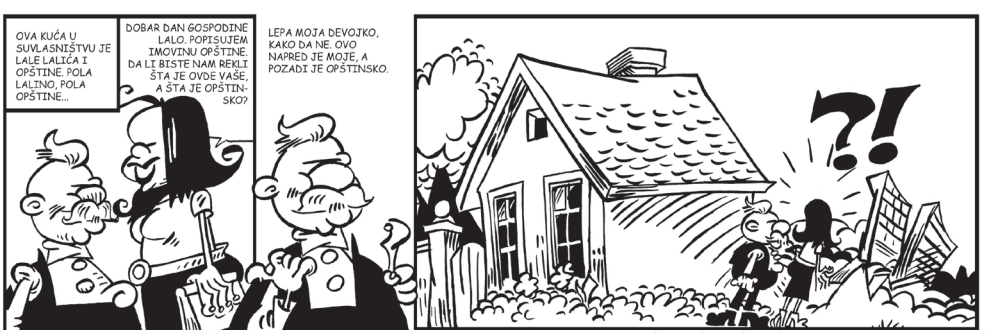
„Nakon realizacije projekta, za dvadesetak sekundi uz pomoć softvera koji smo razvili možemo pokazati građanima fotografije parcele, njen status, dati savet", sa primetnim zadovoljstvom na licu priča Sekula Petrović.

Formiranjem posebnih odseka za upravljanje imovinom, sistematizacijom novih radnih pozicija za imovinsko-pravne poslove, donošenjem niza propisa u skladu sa važećom zakonskom regulativom, formiranjem registra nepokretnosti, opština Beočin i partnerske opštine Šid i Sremski Karlovci su tokom trajanja projekta uspešno trasirale put za popis 5099 jedinica nepokretnosti u javnoj svojini i pokretanje procedure za upis prava vlasništva nad popisanim objektima pred nadležnim organima. Pored toga, izvršavanjem provere fizičkog stanja nepokretnosti i procenom tržišne vrednosti nepokretnosti za popisane objekte visokogradnje opštine su stekle uvid u određeni broj objekata koji se mogu koristiti u komercijalne namene i doneti im prihode ili biti korišćeni kao braunfild lokacije za privlačenje investicija.

„Imovina i jeste i nije bauk, zavisno od ozbiljnosti pristupa problemu. Mi smo ovaj važan posao za podizanje kapaciteta lokalne samouprave završili. Ono što je sada i narednih godina pred nama jeste kako na najbolji mogući način od onoga sa čime raspolažemo postići najveće finansijske efekte, odnosno kako raspolagati sa onim što imamo", rekao je Milan Šodić, predsednik opštine Beočin.

Određenu vrstu problema u naporima lokalnih samouprava može da predstavlja Republička direkcija za imovinu koja, verovatno „zatrpana" zahtevima i sa ograničenim kapacitetima, ne može željenom brzinom odgovarati na zahteve za potvrđivanje svojine. Do tada lokalne samouprave, pa i beočinsku, čeka obaveza da do 10. februara naredne godine, dostave zbirne podatke Direkciji, odnosno da „podnesu račun" – šta su u međuvremenu otuđile, a šta pribavile u javnu svojinu.

Za one opštine koje do sada nisu popisale svoju imovinu, a prema našim saznanjima ima ih veliki broj, ovaj tekst neka bude poruka - imovina nije bauk. ■

NAJBOLJI PROJEKAT

PROJEKAT "UPRAVLJANJE IMOVINOM - KORIST ZA SVE"

EFIKASNIM UPRAVLJANJEM IMOVINOM DO LOKALNOG RAZVOJA

Projekat su realizovali grad Požarevac i opštine: Petrovac na Mlavi, Velika Plana, Žagubica, Kučevo, Veliko Gradište i Golubac.

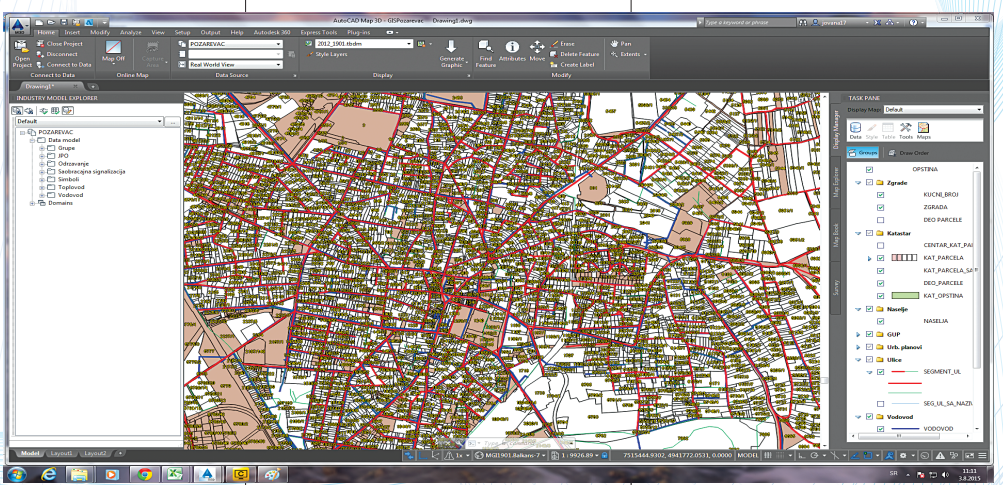
Opšti cilj projekta bio je doprinos lokalnom ekonomskom razvoju i podizanje konkurentnosti opština partnera kroz uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja imovinom u javnoj svojini.

Cilj je postignut kroz evidentiranje i upis prava svojine na nepokretnostima u korist jedinica lokalne samouprave, uspostavljanje jedinstvene baze podataka imovine u javnoj svojini, unapređenje pravnog i institucionalnog okvira grada/opština, unapređenje kapaciteta zaposlenih, povećanje transparentnosti u korišćenju imovine.

Tačno definisane nadležnosti i odgovornosti određene su pravnim i institucionalnim aktima opština partnera i time je ostvarena osnova za efikasno upravljanje i raspolaganje javnom svojinom. Takođe, obuke koje su zaposleni u lokalnim samoupravama pohađali i dobijena računarska oprema doprineli su jasnijem i lakšem rukovođenju javnom svojinom. Međutim, svi učesnici na ovom projektu su se složili da softver za upravljanje dokumentima i GIS jesu ono što je najkorisnije na Projektu i što doprinosi tome da sav trud i svi prikupljeni podaci budu vidljivi, merljivi, tačni i dostupni u svakom trenutku.

Dobijen je softver za upravljanje dokumentima i na osnovu istog kreirana je baza podataka o javnoj svojini za svaku od opština partnera, koja sadrži preko 50000 podataka. U okviru Gradske/opštinskih uprava ovu bazu ažurira svako od zaposlenih u svojoj nadležnosti u okviru različitih odeljenja, što doprinosi postojanju tačnih, kompletnih i u svakom trenutku dostupnih podataka o bilo kojoj jedinici nepokretnosti.

Takođe, veoma značajno je i to što je kreiran geografsko informacioni sistem svake od opština partnera, koji sadrži sledeće specijalne modele: za upravljanje prostorom u koju se unose GIS podaci o parcelama, objektima – zgradama, ulicama i putevima kao predmetima javnog vlasništva; model za vodovodnu, kanalizacionu, elektro, gasovodnu i toplovodnu mrežu.

PRIVREDNICI, POLJOPRIVREDNI PROIZVOĐAČI I INVESTITORI IMAĆE BOLJU PRILIKU DA KORISTE LOKALNE RESURSE

GIS softver je integrisan sa platformskim softverom za upravljanje dokumentima i softvera za upravljanje imovinom i na taj način GIS korisnik na jedan klik može da pristupi tom delu sistema i da pogleda detaljne podatke o određenom objektu.

U sklopu GIS dela projekta implementiran je i Web portal. Web portal se naziva City GIS i implementiran je za svaku lokalnu samoupravu ponaosob. Portal sadrži podatke koji se već nalaze u bazama podataka lokalnih samouprava. Razlika između podatka koji se prikazuju na portalu i podataka koji su dostupni internim korisnicima je u tome što portal sadrži podatke koji su odobreni da se predstave javno. Najveći deo podataka je predstavljen vizuelno, tj. različito su prikazane parcele, objekti i ulice/putevi koji su u vlasništvu lokalne samouprave od onih koji su u drugom vlasništvu

Pozitivni uticaj Projekta vidljiv je na više različitih nivoa. Lokalna privreda, poljoprivredni proizvođači i potencijalni investitori imaće bolju priliku da koriste lokalne resurse. Projekat će pozitivno uticati na njih, obzirom da će svaka lokalna samouprava na transparentan i odgovoran način raspolagati svojom imovinom i po povoljnijim uslovima davati istu na raspolaganje. U svakom trenutku će privredi podaci o stanju i raspoloživosti objekata biti dostupni na internet stranicama. Postojanje baze podataka o javnoj imovini na jednom mestu, ubrzaće proces izdavanja građevinskih dozvola i stvoriti bolje poslovno okruženje. Transparentnost raspolaganja javnom svojinom, utvrđivanja njene stvarne vrednosti, davanje u zakup ili prodaja, dovešće do bržeg lokalnog ekonomskog razvoja. ■

PROJEKAT „UPRAVLJANJE IMOVINOM 1,2,3

STRATEŠKI PRISTUP UPRAVLJANJU IMOVINOM

Projekat su realizovali Pančevo i Zrenjanin.

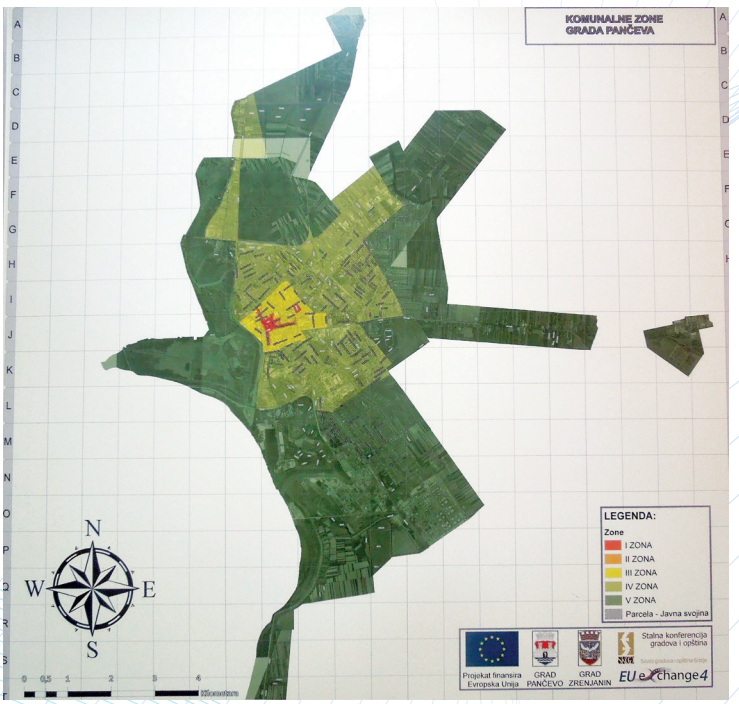
Realizacija projekta „Upravljanje imovinom 1,2,3“ predstavlja važan korak ka strateškom pristupu u upravljanju imovinom, što je prvi uslov da se dovedu investicije u grad Pančevo i građanima omogući zapošljavanje u realnom sektoru.

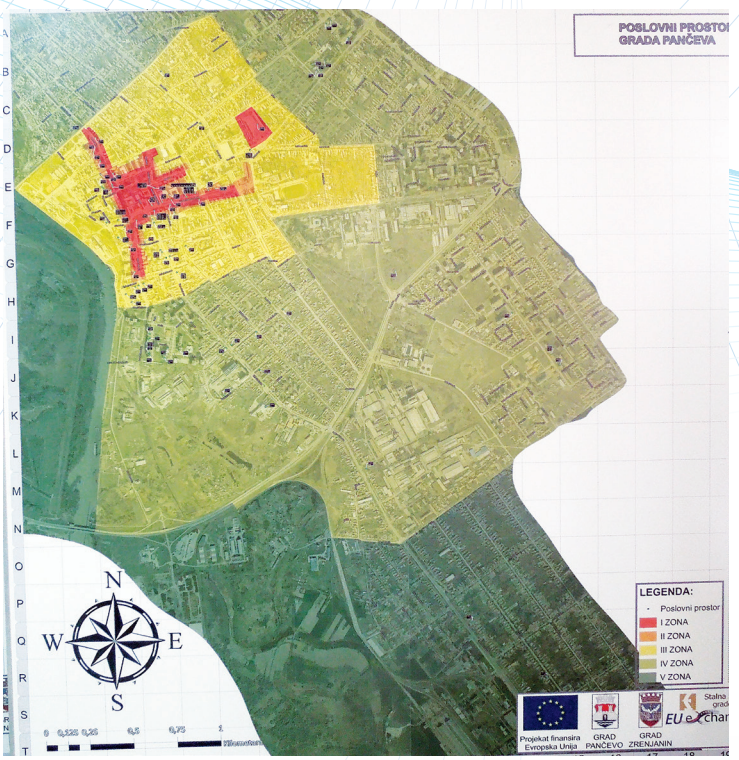
„Opšti cilj projekta bio je da se uvede novi sistem i primeni preporučena metodologija u upravljanju imovinom, pošto je reč o oblasti koja nije bila uređena na nivou države, pa samim tim, ni na nivou lokalnih samouprava. Preporučena metodologija obuhvatala je 30 koraka, od kojih je u Pančevu uvedeno 20, a u Zrenjaninu 15. Specifični ciljevi bili su podizanje kapaciteta dve lokalne samouprave i uvođenje instrumenata i procedura koje obezbeđuju održivo upravljanje imovinom, napominje Martin Bajza, sekretar Sekretarijata za privredu i ekonomski razvoj Gradske uprave grada Pančeva i menadžer projekta.

Kako bi se izvršilo uvođenje novog sistema i stvorio kadar sa neophodnim znanjima i veštinama, gradovi Pančevo i Zrenjanin održali su 10 mentorskih dana, kao i dve obuke za donosioce odluka i za stručne službe. Sve aktivnosti razvoja ljudskih resursa implementirane su u koordinaciji sa partnerima.

Jedan od ključnih elemenata u uspostavljanju sistema upravljanja imovinom jeste pravni okvir i lokalna akta koja treba doneti da bi se regulisale obaveze, zadaci i vremenski okvir. Zbog toga je sklopljen sporazum sa partnerima u Pančevu i Zrenjaninu, kao učesnicima u procesu popisa i upisa imovine. Reč je uglavnom o javno-komunalnim preduzećima i određenim institucijama koje

PANČEVO JE REPUBLIČKOJ DIREKCIJI ZA IMOVINU DOSTAVILO PREKO 900 ZAHTEVA ZA UPIS JAVNE SVOJINE, A ZRENJANIN PREKO 600

/skgo.sctm

imaju važnu ulogu u ovom procesu. Za Pančevo je donet i detaljan Pravilnik koji definiše uloge svih aktera, način rada i procedure popisa i upisa imovine kao i Akcioni plan za upravljanje imovinom 2015-2016.

U skladu sa savremenim standardima poslovanja, unapređena je digitalna evidencija imovine u gradu Pančevu, pošto dosadašnje evidentiranje na papiru nije omogućavalo odgovarajuće upravljanje imovinom. To je postignuto pomoću najnaprednijeg softvera u Srbiji koji daje svojevrsni pregled podataka o gradskom građevinskom zemljištu, poslovnom prostoru i stambenom prostoru u svojini grada. Ove informacije dostupne su i na veb portalu za sve zainteresovane, privredu, investitore i građane. U softver je do sada uneto preko sedam hiljada jedinica imovine koje se redovno ažuriraju.

U toku projekta, Grad Pančevo dostavio je Republičkoj direkciji za imovinu preko 900 zahteva za upis javne svojine, a Zrenjanin preko 600, što je četvorostruko više nego što je projektom predviđeno.

PRIBAVLJENO JE PREKO 400 GEODETSKIH SNIMAKA I ZVANIČNIH PROCENA IMOVINE, RADI UPISA PRAVA SVOJINE I UPRAVLJANJA IMOVINOM

Napravljene su LED mape za grad Pančevo kao fizički prikaz zemljišta i poslovnog prostora u svojini grada Pančeva, na kojima su na orto-foto podlozi označene parcele grada, granice važećih planova, poslovne zone i granice građevinskih zona.

Radi verifikacije podataka o jedinicama imovine dva partnerska grada su pribavila preko 400 geodetskih snimaka i zvaničnih procena imovine, radi upisa prava svojine i upravljanja imovinom.

U toku projekta Republičkoj direkciji za imovinu upućeno je preko 1100 zahteva za upis javne svojine ova dva partnerska grada.

Uređen sistem upravljanja gradskom imovinom predstavlja jedan od najefikasnijih instrumenata lokalnog ekonomskog razvoja. Realizacijom projekta "Upravljanje imovinom 1, 2, 3" gradovi Pančevo i Zrenjanin uspostavili su i unapredili svoje sisteme upravljanja imovinom, što doprinosi boljem planiranju prihoda i stvaranju povoljnijeg poslovnog ambijenta u ovim sredinama, čime će oni postati konkurentniji i zanimljiviji zainteresovanim investitorima. Ovaj projekat doprinosi stvaranju uslova i zaokruživanju celokupnog procesa za privlačenje investicija i unapređenja efikasnosti u upravljanju lokalnom samoupravom. ■

PROJEKAT "OTPAD NIJE SMEĆE"

KOMPOSTIRANJEM I SELEKCIJOM OTPADA DO ZDRAVE ŽIVOTNE SREDINE

Projekat su realizovali Užice i Čajetina

Početkom februara 2014. godine počela je realizacija aktivnosti u okviru projekta „Otpad nije smeće", a u narednih godinu dana realizovane su sve planirane aktivnosti: započeta reciklaža zelenog otpada, kompostiranje u domaćinstvima u gradu Užicu, uspostavljena infrastruktura i započeta primarna selekcija otpada u opštini Čajetina.

Gradonačelnik Užica Tihomir Petković je istakao važnost programa EU Exchange 4 za lokalne samouprave jer su edukativnog karaktera, ali obezbeđuju i značajna finansijska sredstva. „Za grad Užice je veoma bitno da drvni otpad i biomasa koji se dobijaju redovnim održavanjem javnih zelenih površina, postanu alternativni izvor energije, a to je upravo ideja ovog projekta", izjavio je gradonačelnik Užica.

Mirjana Radivojčević, direktorka JKP „Bioktoš" je naglasila značaj dobijenih tehničkih sredstava iz projekta za uspešno poslovanje ovog preduzeća. Po njenim rečima, prikupljanjem drvnog otpada iz gradskih parkova i iz privatnih domaćinstava, i korišćenjem ovog otpada za grejanje, zaokružena je jedna celina u proizvodnji cveća.

Kao dobar primer pokazalo se i uključivanje volontera, dece srednjoškolskog uzrasta u realizaciju projektnih aktivnosti. Užičanima je kroz projekat podeljeno 100 kompostera, čime su oni uključeni u proces ponovne upotrebe otpada iz domaćinstva. Kako bi građani dobili sve potrebne informacije, srednjoškolci su kroz niz obuka koje su pohađali dobili potreban nivo znanja iz oblasti kompostiranja, javnog nastupa i prenosa znanja. Prilikom podele kompostera svoja znanja su prenosili građanima, ali su razmenjivali stečena znanja i sa svojim vršnjacima, rodbinom i prijateljima.

DRVNI OTPAD I BIOMASA KAO ALTERNATIVNI IZVOR ENERGIJE

„S obzirom da učim u Tehničkoj školi, smer tehničar za reciklažu, sa oduševljenjem sam prihvatila učešće u projektu, zahvaljujući kojem smo imali priliku da u praksi primenimo sve ono što učimo u školi. Sve ovo me je podstaklo da i sama kompostiram i ličnim primerom ukazujem drugima kako možemo pravilno da koristimo otpad. Rad sa sugrađanima je bio dobar, a njima je bilo simpatično što su ih posećivali mladi i rado su prihvatali naše savete", izjavila je volonter Milena Tomić.

Kroz rezultate dobijene sprovođenjem ankete na početku i kraju projekta, uočeno je da je došlo do pozitivne

promene znanja u oblasti zaštite životne sredine, kompostiranja i njegovog značaja, kao i spremnosti za uključivanje u korisnu upotrebu otpada iz domaćinstva.

„Iskreno nisam ranije razmišljao o tome koliko mi narušavamo životnu sredinu i koliko to možemo da promenimo. Nisam čak ni selektovao otpad, iako kod nas u gradu postoje posebni kontejneri za selektovani otpad", izjavio je Dušan Ćosović iz Užica. „Na televiziji sam slušao o kompostiranju, o kom takođe ništa nisam znao, i rešio da se prijavim, a ubrzo su me posetili volonteri koji su mi doneli komposter i govorila o njegovoj upotrebi i o zaštiti životne sredine. Kako imam veliko dvorište i baštu, poslušao sam njihove instrukcije i otpad iz domaćinstva odlagao u komposter. Sada sam dobio prvi kompost koji sam već iskoristio za đubrenje i po prvi put nisam koristio hemijska đubriva. Svoja iskustva podelio sam sa komšijama i prijateljima i "zarazio" ih idejom o kompostiranju", rekao je Ćosović.

Kako bi se što više probudila ekološka svest, odabrano je da se sa podizanjem ekoloških znanja krene od vrtića i škola na teritoriji grada Užica. U tu svrhu edukovani su vaspitači i nastavnici iz tri vrtića i tri škole. Obilaskom škola i vrtića utvrđeno je da su stečena znanja preneli svojim kolegama i deci i samoinicijativno započeli sa kompostiranjem. Odziv dece je jako veliki i oni sa velikim entuzijazmom odlažu organski otpad u kompostere i dobijeni kompost koriste za đubrenje biljaka koje imaju u svojim školskim dvorištima i dvorištima vrtića.

Drugi deo projekta odnosio se na uspostavljanje primarne selekcije otpada u opštini Čajetina, gde se takođe dobro pokazalo uključivanje volontera u segment vršnjačke i edukacije građanstva. Srednjoškolci iz Čajetine dobili su takođe potrebna znanja kroz obuke iz oblasti zaštite životne sredine, primarne selekcije otpada i javnog nastupa. Prilikom podele džakova za selekciju otpada, volonteri su obišli sva domaćinstva u urbanom delu opštine i svoje sugrađane upoznali sa značajem uključivanja u primarnu selekciju otpada.

PODIZANJE EKOLOŠKE SVESTI KOD DECE JE ULAGANJE U BOLJU BUDUĆNOST

Kada se sumiraju svi ostvareni rezultati, podizanje ekološke svesti kod dece uz njihovo aktivno uključivanje u prenos znanja i promociju zdravog života i očuvanje životne sredine, je ulaganje u bolju budućnost i pozitivne promene u sadašnjosti i sigurno najbolji mehanizam za buđenje svesti kod različitih generacija. U cilju zaštite okruženja u kom živimo i radimo, vredi čuti i poslušati mlade, jer na kraju ovaj svet ostaje njima. ■

NAJBOLJI PROJEKAT

PROJEKAT "IZGRADNJA ODRŽIVIH USLUGA, POSLOVA I ORGANIZACIJA"

POMOĆ U KUĆI U OPŠTINAMA ŽABARI I ŽAGUBICA

Projekat su realizovale opštine Žabari i Žagubica.

Brojni su razlozi zbog kojih je projekat "Izgradnja održivih usluga, poslova i organizacija" uspešna priča za razvoj socijalne zaštite na lokalnom nivou.

Klasterski pristup koji je ujedinio snage dve lokalne samouprave, opštine Žabari i Žagubica, dva pružaoca usluga "pomoć u kući" (PUK), Asocijacije za razvoj opštine Žagubica i Centra za socijalni rad Žabari, i uključio nevladinu organizaciju dokazano uspešnu i referentnu za razvoj socijalnih usluga u zajednici, CDER, obezbedio je dobar i kompatibilan miks partnerstava. Takođe, kao i svaki klaster, projekat je imao manje troškove nego što bi oni bili kada bi svaka lokalna zajednica radila samostalno. Do minimalizacije troškova je došlo kroz zajedničko upravljanje projektom, zajedničko razvijanje složenih rešenja za praktični rad pružaoca usluga i zajedničku promociju usluga i prava korisnika na život u zajednici.

Srž projekta je razvijanje dostupnih, kvalitetnih i održivih usluga pomoći u kući. Svrha usluge PUK je podrška korisnicima u zadovoljavanju svakodnevnih životnih potreba, kako bi se unapredio ili održao njihov kvalitet života. Usluga PUK namenjena je starim licima koja imaju ograničenja fizičkih i psihičkih sposobnosti usled kojih nisu u stanju da nezavisno žive u svojim domovima bez redovne pomoći u aktivnostima dnevnog života, nege i nadzora, pri čemu je porodična podrška nedovoljna ili nije raspoloživa.

USLUGU POMOĆI U KUĆI KORISTILO JE 165 KORISNIKA

Dostupnost usluga PUK koje se pružaju u domu korisnika, izazov je za svaku zajednicu. Žabari i Žagubica su posebno suočene sa ovim izazovom kao razuđene opštine sa dominantnim ruralnim karakteristikama, malobrojnim selima u rečnoj niziji i brojnim selima razuđenim po brdsko-planinskim predelima, te ograničenom mrežom javnog saobraćaja. Angažovanje tima od 17 gerontodomaćica, devet u Žabarima i osam u Žagubici, ipak je dovelo do pružanja usluga u 24 naselja, 13 na području Opštine Žabari i 11 na području Opštine Žagubica.

Uslugu PUK je koristilo 165 korisnika, 99 lica sa područja Opštine Žabari i 66 sa područja Opštine Žagubica. Broj korisnika je bio za 50 odsto veći od onog koji je projektom planiran. Do većeg broja korisnika od planiranog, pored ostalog, došlo se vrlo intenzivnim radom na terenu koji su vodili stručni radnici kod oba pružaoca usluga; dvoje stručnih radnika socijalne zaštite su zaposleni u okviru projekta, po jedan u Žabarima i jedan u Žagubici. Zahvaljujući izuzetnom angažovanju u terenskom radu i saradnji sa prvenstveno mesnim kancelarijama i mesnim zajednicama, kao i svim lokalnim institucijama, identifikovano je 139 osoba kojima je usluga PUK bila potrebna i koje su je primile. Tih 139 osoba bile su "nevidljive" za si-

stem socijalne zaštite, o njima nisu postojali podaci u lokalnim centrima za socijalni rad.

Da bi se do korisnika stiglo, da bi im se obezbedila usluga PUK, kupljena su dva automobila. Inovativan je bio pristup po kome su vozači, po jedan u obe lokalne zajednice, imali i zaduženje domara koji obavlja sitne popravke u domaćinstvima korisnika.

Kvalitet usluga PUK je pažljivo izgrađen u svim pravcima. Stručni radnici socijalne zaštite za sve korisnike su sprovodili puni postupak prijema, procene i izrade individualnih planova. Iako je ova praksa propisana zakonom, zbog nedostatka kapaciteta sprovodi se u malom broju lokalnih zajednica, a u Žabarima i Žagubici ona je potpuno primenjena. Sve procedure zaštite prava korisnika i organizacije rada – kroz čak 13 vrsta dokumenata – razvijene su u obliku propisanom nacionalnim standardima za pružanje usluga. Takođe, svo osoblje je prošlo akreditovanu obuku. Asocijacija za razvoj opštine Žagubica je među prvim nevladinim organizacijama u Srbiji dobila licencu za pružanje usluge PUK.

Planiranje i razvoj lokalnog sistema socijalne zaštite vođeni su na osnovu pouzdanih znanja i participativno. Obe lokalne samouprave donele su po tri dokumenta kojima su definisani uslovi za pružanje usluga PUK: Pravilnik o pružanju usluge PUK, Rešenje o ceni usluge PUK, Rešenje o nivou sufinansiranja korisnika u ceni usluge. Do ovih dokumenata došlo se na osnovu dve detaljne studije: analize socioekonomskog statusa korisnika i detaljne metodologije za utvrđivanje troškova neophodnih za pružanje usluge PUK. U Žagubici je izrađena Strategija razvoja socijalne zaštite za period 2015-2020 i Akcioni plan za 2015, dok je u Žabarima uz važeću Strategiju razvijen Akcioni plan za 2015 godinu. Ovi procesi planiranja vođeni su participativno – kroz niz radnih sastanaka uključili su veliki broj građana i sve lokalne organizacije i institucije. Liderstvo predsednika opština Žabari i Žagubica, bilo je prisutno sve vreme u dizajniranju projekta, njegovom sprovođenju i obezbeđivanju održivosti. Ono je bilo plod neposrednog i predanog angažovanja na ocenjivanju kapaciteta svih aktera u zajednici, rešavanju brojnih tehničkih izazova koje EU projekat uvodi u sistem lokalne samouprave i donošenju strateških odluka.

PLANIRANJE I RAZVOJ LOKALNOG SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE VOĐENI SU NA OSNOVU POUZDANIH ZNANJA I PARTICIPATIVNO.

Uključivanje svih relevantnih aktera u zajednici podstaknuto je i vrlo dobrom vidljivošću projekta. Iako u Žabarima i Žagubici nema elektronskih medija sa društveno-informativnim sadržajem, projekat je snažno promovisan putem regionalnih medija, korišćenjem internet resursa i alata, izradom dva filma o korisnicima i uslugama, brendiranjem uniformi gerontodomaćica, štampanim materijalima itd. Pri tome se uvek vodilo računa o isticanju EU kao donatora projekta.

Ostvarena održivost je rezultat zalaganja svih partnera i obe lokalne zajednice. Po okončanju projekta Opština Žabari i Opština Žagubica su kroz postupak javne nabavke obezbedile nastavak pružanja usluga PUK tokom tekuće 2015 godine, a kao pružalac usluga potvrđenog kvaliteta izabrana je Asocijacija za razvoj opštine Žagubica. Kroz angažman zajedničkog pružaoca usluga PUK u obe opštine, veza Žabara i Žagubice je dodatno ojačana, a temelji za buduću saradnju prošireni. ■

Stalna konferencija gradova i opština

Savez gradova i opština Srbije

EU exchange4

Program finansira Evropska unija

USPEŠNA PRIČA KOJA TRAJE